

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. Za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(7. seja dné 2. julija.)

Deželni glavar naznani razne došle petije, katere se izročé raznim odsekom v poročanje.

Dr. Vošnjak in petnajst slovenskih poslancev stavi interpelacijo na g. deželnega predsednika, zaradi uvedanja slovenskega jezika v urade. (Interpelacijo smo priobčili uže v včerajšnjem listu.) Deželni glavar izroči interpelacijo g. deželnemu predsedniku.

Poslanec Potočnik stavi naslednji nujni nasvet: Izvoli naj se iz cele zbornice odsek devetih udov, kateri naj bi na podlagi državnega zakona od dne 25. maja 1880 presodil vprašanje o zidanji dolenskih vicinalnih železnic kot zgradb za silo in še v tem zasedanju stavi dotične predloge. Govornik méni, da, kar se tiče nujnosti, je menda dosti, ako se reče, da je predlog stavljen na korist Dolenjem. Tudi je polovica zborovanja uže pretekla, tedaj je treba pri ogromnem drugem delu, da se takoj začne. Njega veličanstvo naš presvetli cesar, ki je tako hitro in zdatno pomagal nesrečnim Dolenjem bodi tudi nam poslancem v izpodbujevalen vzgled, da se ta stvar čim prej izvrši.

Pri glasovanju zbornica jednoglasno potrdi, da je ta predlog nujen.

Poslanec Potočnik utemeljuje potem svoj predlog meritorično. Beda in siromaštvo na Dolenjskem je uže zdaj silovito, a vse hujše bode, kadar pride zima. Res se trudijo: sam

presvetli cesar, država, dežela, razne korporacije in posamezniki, da bi se nesrečnikom olajšala beda, vendar bode ves takšen trud imel premalo vspeha. Ako se hoče Dolenjem zdatno pomagati, treba je napraviti dolensko železnico, katere uže 10 let vsi željno pričakujemo. Načrti za to železnico so uže vsi gotovi, in prav lahko bode promeniti normalni tir v tacega za vicinalne železnice. Novcev je v obilici, milijoni leže mrtvi, samo resne volje treba ter vztrajnega dela in šlo bode.

Dr. Schaffer predlaga, naj se namesto 9 voli samo 5 udov v ta železniški odbor, kateri predlog se tudi sprejme. Pri volitvi, ki se je takoj zatem vršila, so bili izvoljeni gg.: Potočnik, Navratil, Dreó, Luckman in Hočevár.

V upravni odsek voli se namesto g. Šavnika poslanec Pfeifer.

Poslanec Vesteneck poroča v imenu gospodarskega odseka o predlogu deželnega odbora zaradi postave za oddajanje neozdravnih bolnikov s kroničnimi boleznimi iz bólnice v hiralnico in predlaga, naj deželni zbor preide o tej postavi na dnevni red; deželnemu odboru pa naj se naroči, da ima poizvedeti, kako se oskrbuje siromaki po deželi in da predloži drugo leto deželnemu zboru postavo, s katero se uravná oskrbovanje siromakov.

Proti nasvetom gospodarskega odseka govori poslanec dr. Vošnjak. Ko je deželni odbor to postavo zaradi oddajanja neozdravnih bolnikov v hiralnico predložil, imel je razmere pred očmi, kakor se nahajajo v deželnej bólnici. L. 1877 je število bolnikov naraslo proti prejšnjemu letu za 90 bolnikov, a l. 1879 uže za 350 bolnikov. Vodstvo bólnice zatorej opra-

vičeno toži, da nij dovolj prostora in da čisto morajo bolniki na tleh ležati, kar je bilo lanskó zimo vedno treba 30 bolnikom. Mej bolniki jih je mnogo neozdravnih, za katere pa mora dežela vendar v ljubljanskej bólnici po 75 kr., v družih vnanjih bolnicah celó do 95 kr. na dan plačevati. Po zakonu smejo neozdravni bolniki ostati v bólnici samo tri mesece v oskrbovanji, a potem jih mora občina, katerej pripadajo, vzeti v domače oskrbovanje. Ker je to le predolg obrok in stane deželni zaklad ogromno novcev, sklenil je deželni odbor ukaz vodstvu deželne bólnice, da se ima vselej uže po minolih 6 tednih naznanjati, ako je neozdravni bolnik v bólnici, da je potem mogoče preje naznaniti ga občini, h katerej spada, da ga ona vzame v svoje oskrbovanje.

Ta ukaz je deželni odbor prijavil tudi vsem drugim deželnim odborom, kakor tudi hrvatske in ogerske vladi, s prošnjo, naj bi se i v tamošnjih bólnicah postopalo enakim načinom. Od drugih krajev je deželni odbor dobil ponovljen odgovor, tako z Górenje Avstrije, iz Česke itd., dočim sta se namestništvo dunajsko in štajerski deželni odbor izrazila, da ta ukaz sega v določbo ministersko, katere izpreminjati néma deželni odbor pravice. Vendar je deželni odbor tudi uvidel, da ne zadostuje, ako se skušajo odpravljati neozdravni bolniki samo iz bolnice, ako jo mogó zapustiti, nego da je treba, da se kolikor možno odstranijo neozdravniki iz bolnice, da se ogromni troški nekoliko znižajo in da se občinam polajša plačevanje. Treba je vedeti, da so troški za bólnico l. 1866 iznašali 83.000 gl., a v proračun za l. 1881 je stavljenó dvakrat toliko, namreč 165.994 gl.

Listek.

Domača pisma.

VIII.

Milostiva gospa! Ako bi meni katera nenadležna, ali kakor pravijo v Ljubljani, inkompetentna oblast kaj zapovedala, ali ako bi mi taka nenadležna oblast zabranila kaj, bi jaz precej rekuriral na višjo instancijo, to se vé, in potem, kadar bi višje rešenje v rokah imel, bi ponosno razvil svojo neodvisno zastavo, ter bi nižej nenadležnej oblasti brundal s taisto pred nosom okolo.

Take le misli so me navdajale o binkoštnih praznikih, tedaj ko je ljubljanski „Sokol“ vodil svojo „Zoro“ po Ljubljani; in ko mi je uže žal prihajalo, ka nijsem tudi jaz šel v Ljubljano gledat našega triumfa, sem srečno zabredel v lepo društvo iz Kranjskega, katero je bilo prišlo na misijon semkaj, ter se je bilo čisto nenadoma prikazalo na obzorji moje kompetencije.

Dva sta bila mlada doktorja medicine, brata, oba pevca, en naš graščak z Dolenjskega (saj jih menda nij dosti več naših na Dolenjskem) in en profesor so bili gosti na mojem teritoriju, vsi dobri „kseli“, katerih pa nijsem jaz vodil okolo po mestu, ampak vsi štirje so pač bili zapeljali nekoliko naših starih fantov in tudi mene v društvo brez dozvole moje kompetentne oblasti, katera pri meni doma avtonomno vlada in zapoveduje v policajnih stvareh.

Kako smo se razveseljevali po domače in popevali, kako veseli smo bili, vam ne bodem pripovedoval, saj vam nijsem dolžan vsega povedati, ker nemate prave kompetencije k temu, ampak ko sem domov prišel ob jedne uri popolunoči, sem pač moral precej odgovarjati svojej nadležnej „Generalkomandi“, in dosti dolgo je trajala razprava, preden sem zadobil absolucijo.

Branil sem se dobro, to je res, najprej sem stavlil prigovor nenadležnosti, ali kakor se pravi kompetencije oblasti, potem pa, ko to

nij pomagalo, a tudi nijsem imel višje instance, do katere bi vložil pritožbo, sem se spustil v meritorno razpravljanje, in ko sem povedal, da so bili v društvu trije medicine doktorji, ter da so uže modri in pametni Rimljani imeli svoje dni rek, kateremu se pravi po latinski: „praesente medico nihil nocet“, sem utolažil svojo kompetentno redarstveno oblast, in nebo se je zopet zjasnilo, sicer nij še tisto jutro čisto jasno postalo, toda grmelo in bliskalo pa tudi nij.

Lep in ugoden položaj napram meni ima ljubljanski „Sokol“; če mu prva instancija kaj prepové, se precej pritoži in teče do druge, in tam najde pravico, ter nij se mu treba spuščati v meritum stvari, jaz pa ne poznam več instancij nad mano, jedna je samo, prva in zadnja, in kar ta odloči, to stoji, to me veže, proti temu némam prigovora niti rekurza, in ako bi ta moja instancija tako neusmiljena bila in bi rekla, da ne smem hoditi pozdravljat in spremljat misijonarjev, bi pač ne smel hoditi. To dobro imam vendar, ka prepoved

Kam pride dežela, ako bodo troški za bolnico tako naraščali? Da bi se to breme nekoliko olajšalo, sklenil je odbor, naj bi se neozdravni bolniki oddajali v hiralnico. Namesto 75 do 95 kr., se bode v hiralnici za osobo plačevalo le po 40 kr., pozneje morebiti samo po 35 kr. na dan. Tudi človekoljubje je napotilo deželni odbor, da je predložil takšno postavo.

V kakšnem žalostnem stanju so navadno neozdravniki, kateri se izročajo v oskrbovanje občinam, kakó žalostno premnogokrat pogibajo vsega usmiljenja vredni ljudje! V dokaz svojim besedam navaja govornik pismo takšnega nesrečnega, kateri prosi deželni odbor za božjo voljo, naj ga pusti še v bolnici, kajti, ako bode moral iti domov v Iško vas, se mu bode tamkaj gotovo mnogo slabše godilo, nego li vsakemu razbojniku.

Govornik pride potem na Vestenekovo motivacijo, zakaj naj se ovrže zakon. Odsek pravi, da zato, ker zakon nij popolen, nego je samo krparija („Stückwerk“), katera ne ureduje vsega oskrbovanja siromakov. Zakon je kratek, to je res, a vendar ureduje najvažnejši oddelek siromaškega vprašanja, ako skrbi za neozdravne bolnike. Če se hoče, da izgotovi deželni odbor v enem letu zakon, s katerim se ureduje oskrbovanje siromakov, je to nemogoča stvar. Deželni zbor itak za vsako sesijo nakopiči deželnemu odboru po 50 do 100 resolucij, s katerimi ima deželni odbor mnogo dela, in za kar često pogreša uradnikov. Ako to zahteva deželni zbor, naj pomnoži uradnike, naj pridruži vsakemu referentu tudi po jednega tajnika, potem bode uže lažje mogoče shajati, kajti remuneracijo, ki jo dobivajo deželni odborniki, tudi nij tolika, da bi vsak dan sedeli po 7 do 8 ur v pisarni. Izdelavati pak morajo, kar se tiče konceptnih del, odborniki vse sami.

Če se hoče takšen zakon narediti, bode treba poizvedavati po vseh občinah po deželi, in vsi odgovori bode jedva prišli v enem letu nazaj, nij pa zatorej misliti, da bi se v tako kratkem času uže predložil zakon. Toda, če se bode naredil takšen zakon, je dvomljivo, jeli bode na korist občin; kajti zdaj pride berač in prosi: „dajte mi kaj“, in zadovoljiti se mora s tem, kolikor se mu more dati, a potlej bode zakon določeval, in rekel bode berač: „dajte mi oblačila (za poletje ali za zimo) tako jedila, tako stanovanje, ker to vse mi gré po zakonu“. Lepo se bodo potem v

takem slučaju zahvalile občine, ki bodo imele rediti ljudi, ki so vso svojo imovino zapravili, katerih često nij bilo skoro vse življenje niti v občini.

Govornik zatorej končno predlaga, naj se deželnemu odboru naroči, da siromašne neozdravne bolnike oddaje hiralnici in da to ob času njih premeščenja naznanja dotičnim občinam, katere lahko prevzemo neozdravnike v svoje oskrbovanje, ali pa zanje plačujó. V posebnega ozira vrednih slučajih se deželnemu odboru dovoljuje, da neozdravnike prevzame deželni zaklad; nadalje se deželnemu odboru naroča, da vprašanje, kako bi oskrbovati bilo siromake, presodi, in potem o njem poroča deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju.

(Konec prih.)

Goriški deželni zbor.

(Konec.)

Iz poročil peticijskega odseka posnemljemo: Modroslovcema na dunajske univerzi Josipu Tuniju in Mihaelu Zavadlalu dovoli zbor vsacemu po 80 gld. podpore za l. 1880.

Romanskej občini se dovoli za oddelek Fratta 1847 gld. predplače, da popravi jez na levem bregu potoka Verše. Ta znesek bode imela občina povrniti v petih enakih letnih odplačilih pa brez obresti.

Dijakom na kr. kmetijsko-gozdorejske šoli v Križevci Josipu Gulinu, Andreju Bartošu in Juštu Belji odkaže zbor vsakemu 50 gld. podpore. Prošnja babice Jožefe Kobal iz Komna za letno podporo se zavrne.

Dovolé se podpore po 80 gld. za l. 1880 juristom Ivanu Šorliju iz Podmelca, Gustavu Gregorinu iz Sežane, Štefanu Madonu iz Bat, Ivanu Okretiču iz Kostanjevice in Alojziju Goljevščku iz Kanala. — Prošnja Dionizija Usaja iz Gorice pa je zbor zavrnil, ker prosivec še nij upisan na univerzi.

Sprejemši ponudbo voditelja deške šole tržiške, Josipa Piha, sklene zbor, da se ima za deželo kupiti njegov plastigrafični zemljevid goriške grofije za 800 gld. (Ta zemljevid je po spričbi strokovnjakov izvrstno delo; je bil tudi na pariške svetovnej razstavi odlikovan z zlato svetinjo.) Deželnemu odboru je naročeno, naj da uliti maternico za pomnoženje zemljevida, ki se potem odda po primernej ceni našim ljudskim šolam; poskusi pa naj pridobiti mestni zastop tržaški, da tudi on nekoliko pripomore v založbo dotičnih stroškov.

Dijaku na dunajske šoli za umetelnost in obrtstvo, Antonu Mozetiču iz Solkana, dovoli se 80 gld. podpore. O prošnji kmeta Ivana Lasiča iz gornje Vertojbe za nekoliko pomoči, ker sta mu poginila dva vola, prestopi zbor na dnevni red.

Dijakom na dunajske visoke šoli za kmetijstvo in gozdorejo Konradu Rubbianu, Alojziju Corgnolanu, obema iz Gorice, in Josipu Rustiji iz Skrilj, dovoli zbor vsacemu 80 gld. podpore.

O prošnji jamelskih sosedov v devinske županiji, naj bi zbor dovolil nekoliko podpore za cesto, katero želé delati od Jamelj skozi Pietra Rossa do Tržiča, prestopi se na dnevni red. —

Prošnja Tomaža Mrevlje, učitelja pri sv. Križi, za dovoljenje penzije, se zavrne.

Končno se potrdijo po dotičnih predlogih finančnega odseka računski sklepi za l. 1878 in 1879 zaloga odveznih ostankov l. 1848, deželne gluhonemice, werdenberških štipendijev, zemljiščno-odveznega zaloga, deželno-občinskega zaloga in račun o naloženem in tujem denarji.

Narodna ravnopravnost na slovenskem Štajerskem.

Iz Savinjske doline 1. julija. [Izv. dop.]

Na interpelacijo slovenskih poslancev v Gradci je g. ces. namestnik, kakor poročajo novine, precej odgovoril, da njemu je v poslednjih 10. letih samo en slučaj znan, v katerem c. k. sodnija na slovensk dopis nij slovenski odgovorila. Ne vemo sicer, iz katerih virov je g. cesarski namestnik zajemal svoja poročila, toda zdi se nam, da se mu v tem oziru nij javljala čista resnica. V dokaz, da nekatere c. k. sodnije na slovenskem Štajerji na slovenske dopise principijalno nemški odgovarjajo, naj navedemo tukaj, kar se je uže letos zgodilo, in to dolgo po tem, ko je g. minister Taaffe zagotavljal, da imajo v Avstriji vsi narodi enake pravice. Občinski odbor našega narodnega trga Braslovče v gorenej savinjske dolini je bil namreč sklenil, da je uradni jezik občinskega urada slovenski. Ta svoj sklep je naznanil tudi c. k. sodniji na Vranskem, z dostavkom, naj c. k. sodnija blagovoli na slovenske dopise občinskega urada odgovarjati slovenski, ter sploh občini slovenski dopisovati. C. k. sodnija čisto slovenskega vranskega okraja pak je z

vedno prekasno pride, tedaj še le, kadar sem uže gotov s svojim poslom. Če se pa javim pred ekspedicijo in povem lepo po pravici, kam pojdem in kod bodem hodil, tedaj pač smem iti, ravno tako, kakor bode smel hoditi „Sokol“ odslej, če bo gospodu Laschanu povedal po pravici, kam misli iti, kaj bo jedel in pil; če pa tega ne bode povedal „Sokol“ svoje sicer nenadležnej oblasti, ga bode precej šla policija iskat, boječa se, da bi se kje ne izgubil.

Red je potreben povsodi, in zatorej me je zelo veselilo, ko sem čital v „Slov. Narodu“, tam, kjer je bilo nekaj govora o kacenjameru, da se še topli nijso v Ljubljani, in da nobednega nijso zaklali; tukaj so pač zaklali jednega prasca turopoljskega pri „Janezu“ tisti večer, ko sem jaz bil svojo zastavo razvil neodvisno, stepli se pač nijso, ker nij bilo nikjer nobednega takega človeka, ki bi bil kaj zabavljaj. Tako se je na lepo razšlo v miru in strahu božjem na občo radost, spoznali smo se jeden drugemu, in sklenili smo tako prijateljstvo, ka-

tero bode trajalo na naše žive dni — mislim. — Ko bi jaz večkrat zahajal v tako vesela društva, bi se marsikaj naučil, česar še ne znam, in imel bi Vam kaj pisati, tako mi pa zares časih teško prihaja, če ne najdem prave podloge za katero svoje pismo, in potem precej pravijo ljudje, da vaš spectabilis pogreša mislij, a nij mi všeč, če se govori kaj drugega o mojih domačih pismih, ker se bojim za svojo veljavo, katere sem si itak uže pridobil nekoliko.

Veljave imam nekaj, to vem, posebno sem priljubljen pri naših damah, ker jim znam lepih rečij pripevedovati, da se ne pohujša nobeden. Celo neka gospodičina, neko dete, katero sem nekoč zibal pred 16 leti kali v Kranju, je te dni, prišedša semkaj k svojemu strijcu, izjavila, da bi rada videla in spectabilisa poznala osobno, ali ko sem to zvedel, sem se malo prestrašil, misleč po nemški: „sie wird was sauberes sehen!“ Toda potem, ko sem jej bil predstavljen, sem opazil, da še res kaj veljam, ker me je omenjena gospodi-

čina zelo ljubeznjivo in prijazno sprejela, tako, da sem bil čisto iznenadejan, ko me je hvallila, postavivši me precej visoko gori na lestvo naših literatov, ter rekla, da spectabilis pri njej ne pomeni baš malo.

Veste, draga gospa, če se kaj takega primeri človeku, je potem takoj bolj ponosen, in jaz sedaj dosti več držim do sebe, nego sem držal doslej; uže sam objektivni nasmeih svoje nove lepe prijateljice me je ohrabil takó, da se bodem odslej še menj bal zamere od katere si koli bodi strani, samo če bodem vedel, da se ne zamerim svojemu idealu, katerega sem našel tako srečno.

Zdaj pa le recite, gospa, da nič ne koristim s svojimi pismi, in — precej Vam dam slovo! Ako ne koristim, škoda tudi ne delam nikomur, to Vam povem!

Sicer še ostajem, kakor sem bil do sedaj

Vaš

Spectabilis.

dopisom od dné 23. febr. 1880 št. 690 občinskemu uradu naznanila, da se ona za uradni jezik občine ne briga, da je uradni jezik sodnije nemški, in da bode nemški odgovarjala na slovenske občinske dopise. Tako se je tudi zgodilo. In ko občinski urad na nemšk dopis c. k. sodnije nij hotel odgovarjati, sklicevaje se na to, da je g. župan le slovenščine zmožen, in da je sploh ljudski jezik v občini slovenski, je c. k. sodnija na Vranskem v dopisu od dné 23. aprila t. l. št. 1419, zopet odločno izrekla, da bode občinskemu uradu nemški dopisovala, dokler ne dobode višjega povelja drugače ravnati. Tako je dakle z ravnopravnostjo Slovencev na slovenskem Štajerskem!

Naše poslance v Gradci pa opozorujemo na ta slučaj, ki jasno spričuje, da blagi nameni vlade pri nižjih c. k. organih dozdaj žalibože še niso našli prijazne podpore, slučaj, ki tudi jasno osvetljuje trdenje g. ces. namestnika v Gradci, da c. k. uradi na slovenske aloge — „slovenski odgovarjajo“.

Zdramimo se!

[Izv. dop.]

Naši slovenski jezik otb boga dobré stvorjen bystb.

Isaija mn.

L. 1871 bil je na nekih duhovniških skupščinah labodske vladikovine stavljen zahtev, da se primerno besedam § 19. državnih osnovnih zakonov: „država priznaje, ka so vsi deželni jeziki v šoli, uradu in javnem življenji enakovredni,“ počne pri župnih uradih v slovenščini uradovati, kar se je mestoma tudi vršilo. Vsled te narodne prikazni popitalo je prečastno kn. vl. redništvo c. k. namestnika za Štajersko o slovenskem uradovanji, isti c. k. popečitelj za bogočastje in nauk, in poslednji c. k. ministra za notranje poslove g. Lasserja, in oba sta protizakonito in prek zakona svojevoljno določila: ka pač nij uzroka odstopiti od dosedanje navade uradovanja, to je, ka se ne sme slovenski uradovati. Kar nij bilo zabranjeno za Hohenwarta, Jirečka in Habietinka, prepovedal je Lasser, — Lasser je pokojnik in pokojno njegovega kopita ministerstvo, a nastopilo pravično Taaffejevo, vsem avstrijskim narodom enake pravice obečavši. Časi prihajajo Slovanom vedrejši, torej kaže, potrebno in dolžnost je, da se letos oglasé vse duhovniške skupščine za ono, kar so navedenega leta storile samo nekatere, vse naj vložé prošnje na visoko c. k. ministerstvo za bogočastje in nauk po prečastnem kn. vl. redništvu, da se odstrani protizakonita in krivična Lasserjeva naredba od dné 22. februarja 1872. l., in da visoka c. k. vlada v soglasji z ustavo naročito izreče, da se sme uradovati, recimo, počenši s 1. januarjem 1881. l., na Slovenskem v župnih uradih slovenski. — Razlogi:

V prestolnem govoru dné 28. dec. 1871 račilo je Njegovo Veličanstvo presvitli cesar izreči, ka bode vladi prva skrb . . . „vse avstrijske narode na narodnej podlagi v jedinstvo spraviti“, in 9. oktobra 1879 l.: „Avstrija bode zavetje pravicam vseh dežel in narodov“;

glava in jedro sedanjega c. k. ministerstva grof Taaffe račil se je izraziti v državnem zboru, ka sedanja vlada ne pusti ni Slovanov ni Nemcev na steno pritiskati;

brez te narodne podloge bi mi Slovenci kakti v zraku viseli, in v kratkem bi nas

kakor paočino veter unesel, da ne bi bilo ni duha ni sluha več o nas;

ako se za Nemce pišo župne matice nemški, za Magjare magjarski . . . , kaj ovira, ka se za Slovence ne bi pisale slovenski?

Slovenec prinaša krvni in penezni davek na žrtvenik avstrijske državi, kakor drugih narodnostij sodržavljani uživajoči v polnej meri vse ustavne pravice;

naše duhovništvo uči božanske nauke v vseh razdelih do neznatne iznimke v naščini, zmožno je slovenščine v besedi in pismu; tudi crkveni jezik nij nemški nego latinski; popravljajč sedanjej nemščini bil je Martin Luter, kateri je v svojej zmotanosti črninik za vragom vrgel;

rimski papež Ivan VIII. je ravno pred tisočoj leti slovanski jezik staroslovenščino pohvalil in ukazal, „da se istim jezikom Jezusa Krista, Boga našega, slava in delo propovedajo. Niti je to pravej veri ali nauku protivno ali meše istim jezikom pevati, ali sveti evangelij ali sv. pismo novega in starega zaveta dobro poslovanjeno in razloženo čitati, ali vse druge časoslovne službe pevati: ker, kateri je stvoril tri glavne jezike, judovski namreč, grški in latinski, on isti je stvoril vse druge na hvalo in slavo svojo.“ Če je torej v toliki davnosti naščina bila razvita in olikana, ko jo je sv. oča za vse bogočastne in crkvene službe spoznal opravičeno in prikladno, kaj bi bilo dnes na poti, da se ne bi v nji pisale župne matice in uredne listine?

našim najbližjim sosedom, hrvatskim svečenikom, ukazano je odpisom kr. vlade od dné 11. novembra 1877: „ut matriculae parochiales a 1. Januarii 1878 juxta huc dum praescripta formularia lingua croatica ducantur, et extractus quoque matriculares eadem lingua expediantur; eo tamen observato, ut Clerus Curatus obligatus maneat, illis privatis personis et publicis jurisdictionibus, quae id praetenderint, versionem quoque latinam subrectendi“ (da se župne matice od dné 1. januarja 1878 po dosle propisanih obrazcih vode v hrvatskem jeziku, in tudi matični izpisi v istem jeziku sestavljajo; itak s tem, da dušno pastirstvo ostaja obvezano, onim zasebnikom in javnim oblastim, katere zahtevajo, tudi latinski prevod pristaviti). Kar je onkraj meje ukazano, ne bi smelo biti nam prepovedano, vsaj smo oboji verni podložniki Franca Josipa, kateri je pri večih prilikah račil obečati enake pravice vsem avstrijskim narodom;

naš slovenski pravopis je točnejši nego li nemški; tedaj nij se treba bati zmot, večje jasnosti pač nadejati.

Ti razlogi iskreno priporočajo vodjenje župnih matic v slovenskem jeziku; napnimo torej vse žile, da se to uresniči. Vigilantibus jura.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. julija.

Ustavoverci si delajo drug družemu komplimente, da tako hrabro v boji zoper ustavo vstrajejo. Tako so koroški centralistiški deželni poslanci čestitali iz istega uzroka praškim ustavovercem, ti pa zopet prvim. Nedolžna igra in smešna.

„Obzor“, doslej organ hrvatske narodne stranke, je vsled glasovanja v hrvatskem saboru o Davidovej glasovitej šoli za magjarski jezik ukrenil se svojega pota in stopil v opcijo zoper vlado. Tudi uredništvo tega lista se je premenilo. O tem prihodnjič več.

Dozdanji finančni vodja David je odstavljen, na njega mesto pa imenovan ministerski svetovalec Barač.

Vnanje države.

Iz Ruščuka se javlja, da prihajajo z Ruskega v Varno vojaki in da se tja pošilja strelivo.

Berlinska konferenca je imela v četrtek zadnjo sejo in sklenila, da se ima Turčiji in Grškej poslati jednaka nota od vseh vlastij. Da bi cela ta konferenca imela kak vspeh, to se uže denes dvomi. Grki ne bodo od nobene vlasti dobivali pomoči, poskusiti bodo morali, koliko da sami premorejo.

Novejši telegram pa poroča, da bodo vlasti dale skupno noto vladi turške in grške. Ta nota bode zahtevala, da Grška in Turčija sprejmeta sklepe berlinske konference glede grško-turške meje.

Na Francoskem se točno izvršujejo marčni dekreti, jezuitje pa so oddali svojo zadevo sodnijam, da jih naj bi te branile. Sodski predsednik v Lillu je izjavil, da je kompetenten soditi v tej zadevi, prefekt tamošnji pa je protestiral zoper to.

Komisija francoskega senata je zavrgla vladno predlogo o amnestiji.

V angleške spodnje zbornice je predlagal Gladstone, naj se odpravi prisega poslancev, a naj jim bode dovoljeno navadno obljubo storiti. Zbornica je sprejela ta predlog s 336 glasovi zoper 274 glasov. Vsled tega sklepa je prišel Bradlaugh v zbornico in storil obljubo.

Domače stvari.

— (Klub narodnih poslancev) je odposlal ministru Pražaku, kateri je bil, kakor smo nedavno poročali, imenovan tajnim svetnikom, naslednji telegram: Klub slovenskih deželnih in državnih poslancev kranjskih se usoja vaše ekscelenci čestitati o najvišjem odlikovanji, ter pristavljati prošnjo, da izvoli vaša ekscelenca tudi še na dalje blagovoljno podpirati prve avstrijske napore slovenskega naroda za povzdigo národnega izobraženja.

Dr. J. Bleiweis,
deželnega glavarja namestnik.

— (Iz včerajšnje seje deželnega zbora kranjskega), o kateri nam nij bilo možno v denšnjem listu priobčiti vsega poročila, navajamo za denes na kratko, da se je sklenilo dovoliti šolske občini šmartinske pri Litiji brezobrestno posojilo 1500 gl. in podpirati prošnjo mestne občine višnjegorske glede premeščenja c. k. uradov iz Zatičine v Višnjo goro.

— (Dobrodelni bazar) je denes odprt od 9. ure dopoldne do 2. popoldne v tukajšnjega starega strelišča poslopji. Vstopnina 10 kr. Čisti dohodek je odmenjen blagajnici ljudske kuhinje ljubljanske. Obiskovalci tega bazara mogó dopoldne tamkaj dobiti dober „golaš“. — Od 11.—1. ure ima 250 siromakov v ljudske kuhinji brezplačen obed, kateri čas bode svirala tudi mestna godba.

— (Na svoj 81. rojstveni dan umrl) je dné 1. julija posestnik Jakob Žolgar, oče narodnemu štajerskem dež. poslancu g. Mih. Žolgarju. Pokojnik je bil obče spoštovan in povsod priljubljen mož. Rodil se je pri sv. Petru na Medvedovem selu dne 1. julija leta 1799.

— (Baron Schwegel.) V vnanjem ministerstvu je zdaj izprazneno mesto prvega sekejskega načelnika. Ker je drugi načelnik naš kranjski baron Schwegel, smo radovedni, ali bode on poklican na višje mesto prvega načelnika ali ne? Vsakako mu je proti vsakemu avancementu najhujša ovira njegova vedno še ne pozabljena — minolost v Egiptu.

— (Izlet v Kamnik) napravijo ljubljanska narodna društva dné 11. t. m. Nadrobneje naznanilo priobčimo pozneje.

Dunajska borza 3. julija.
(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73	gld.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	74	"	60	"
Zlata renta . . .	88	"	80	"
1860 drž. posojilo . . .	131	"	—	"
Akcije narodne banke . . .	834	"	—	"
Kreditne akcije . . .	284	"	—	"
London . . .	117	"	35	"
Napol. . .	9	"	34	"
U. kr. cekini . . .	5	"	53	"
Državne marke . . .	57	"	60	"

Tržne cene

v Ljubljani 3. julija t. l.

Pšenica hektoliter 10 gld. 56 kr. — rež 7 gld. 31 kr.; — ječmen 5 gld. 20 kr.; — oves 3 gld. 90 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — prosó 5 gld. 85 kr.; — koruza 6 gld. 50 kr.; — krompir 100 kilogramov 4 gld. — kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 78 kr.; mast — gld. 74 kr.; — špeh frišen — gld. 68 kr.; špeh povojen — gld. 70 kr.; — jajce po 1³/₄ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjsko meso 64 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 05 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva tria 4 kv. metrov 6 gld. 20 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Stanovanje,

sestoječe iz treh sob, dá se v najem od sv. Mihele 1. 1880, v Ljubljani na poljanskem nasipu št. 49.

Natančneje pri dvorniku v rafineriji za sladkor. V Ljubljani, dné 30. junija 1880.

Stanovanje

na Karlovskej cesti št. 10 s 3 sobami, 2 kuhinjama, hlevom in pripravo, s porabo vrta, je k sv. Mihele za oddati. (298—2)

Rusko-turške vojne gledališče

se vidi vsak dan
na cesarja Josipa trgu.

Natančneje izveščajo oglasi na uličnih vogalih. (308—1)

Na vrtu kazinske restavracije

bode v nedeljo in ponedeljek
koncert tržaške mestne godbe.

Vstopnina 30 kr.

Pri tej priliki si usojam priporočiti in naznati slav. občinstvu, da točim čez ulico izvrstno vino in pravo plzensko pivo po znižanej ceni.

Udani
Karel Simon,
gostilnar. (306)

Gold. 8.
platnena obleka.

Gold. 4.
lister-sako, rujav ali črn.

Gold. 7.
platnena oprava.

Gold. 5.
platnena spalna suknja.

Gold. 2 do 7.
platnena obleka za dečke in deklice,
(velikosti od 2 let počenši).
pri (267—4)

M. Neumann-u,
Ljubljana, Slonove ulice št. 11.

Odpretje kupčije.

Udano naznanjam s tem, da sem z denašnjim dnem otvoril na Prešimovem trgu (črevljarske ulice)

kupčijo se specerijskim, materijalnim blagom in z barvami

ter se dozvoljujem svojo na novo izbrano zalogo blaga priporočiti vsem za mnogobrojni obisk ter zagotavljam, da bodem svoje p. n. naročnike zmirom po svoji moči zadovoljil. — Svojo dozdanjo knpčijo v šiški bodem še imel kot podružnico.

V Ljubljani, dné 1. julija 1880.

Udani

Makso Maurer.

(300—2)

Razglas.

Ker se začenja žetev,

vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci

vse p. n. gospode kmetovalce opozoruje, da ona zavaruje zraven vsakatega posestva, strojev, živine itd. tudi pridelke na njivah in travnikih zoper požar po mogoče ugodnih pogodbah.

Dotična razjasnila se radovaljno dajo v zavarovalničnih pisarnah (v Gradci, Sackstrasse št. 20.) kakor tudi pri vsakaterem okrajnem poverjenstvu in tamkaj se sprejemljejo tudi zavarovalne ponudbe.

Vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci.

(307)

(Potisk se ne plačuje.)

Cenilnik rudninskih vodá

lekarne Piccoli k „angelju“

v Ljubljani, na dunajskej cesti.

(108—19)

Carlsbader Mühlbrunn, 1 sklenica . . .	—	gld.	40	kr.
„ Sprudelsalz, „ . . .	1	"	—	"
Friedrichshaller Bitterwasser, 1 sklenica . .	—	"	35	"
Giesshübl - Puchsteiner Sauerbrunn, 1 velika sklenica . . .	—	"	40	"
Gleichenberger Constantinquelle, 1 sklenica .	—	"	25	"
Haller Jodquelle, 1 sklenica . . .	—	"	35	"
Marienbader Kreutzbrunn, 1 sklenica . . .	—	"	35	"
Meerwasser - Mutterlauge, za pripravo morskih kopelj, 1 sklenica . . .	—	"	40	"
Ofner Rakoczyquelle, 1 sklenica . . .	—	"	20	"
Preblauer Sauerbrunn, 1 sklenica . . .	—	"	18	"
Selters - wasser, 1 sklenica . . .	—	"	30	"

Naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju.

Tužci.

2. julija:

Pri Slonu: Tausig iz Dunaja. — Zenari iz Trsta. — Winterman, Dillinger iz Dunaja.

Pri Malléi: Schmidt, Kraus iz Dunaja.

Celjski abiturijenti leta 1870

se snidejo 1. avgusta t. l. pri „Belem volu“ v Celji. Kdor pride, naj to naznani nemudoma kolegu Vovšku v Mariboru ali Bašu v Ljutomeru. (296—2)

Čujte, glejte in strmite!

Zbog likvidiranja nedavno na nič prišle velike tovarne za britanija-srebro odda se sledečih 47 komadov od dobrega britanija-srebra samo za gld. 6.95, komaj za samo četrti del tega, kar je delo stalo, dakle skoraj zastoj, in sicer:

- 6 kom. vrlo dobrih namiznih nožev, z ročnikom od britanija-srebra, s pravo angleškimi srebrno-jeklenimi ostrinami;
- 6 „ jako finih vilic, britanija-srebro, iz jednega kosa;
- 6 „ teških žlic za jedi od britanija-srebra;
- 12 „ žlic za kavo od britanija-srebra, najboljše kvaliteti;
- 1 masivni zajemalec za mleko od britanija-srebra;
- 1 teški zajemalec za juho od britanija-srebra;
- 6 kom. podnožnikov od britanija-srebra;
- 6 „ podstavkov, fino cizelirani;
- 2 krasna namizna svečnika od britanija-srebra;
- 1 košek za kruh, masivni, od britanija-srebra.

47 kom. Vseh teh 47 rečij je izdelano iz najfinejšega britanija-srebra, ki je na celem svetu jedina kovina, katera ostane večno bela in se od pravega srebra tudi po 80 letnem rabljenju ne more razločiti, za kar se garantuje.

Razen tega se še dobi:

18 britanija-srebrnih nožev, vilic in žlic po 6 komadov, vseh 18 komadov samo gl. 3.75.

6 takih žlic za kavo	preje gl. 3 —, zdaj gl. —.60
1 zajemalec za juho	od brit. sreb. „ 3.—, „ 1.—
1 „ „ mleko	„ 1.50, „ —.50
6 tas „ „	„ 5.—, „ 1.50
6 podnožnikov	„ 4.50, „ 1.50
1 sladkornik	„ 4.—, „ 1.20
1 par svečnikov	„ 3.50, „ 1.20
1 „ „ večji	„ 2.— in 3.—
1 zvonček	preje gl. 4 —, zdaj gl. 1.—
1 kozarček za jajca	„ —.60, „ —.30
1 solnjak in poprnjak	„ 2.50, „ —.75
1 karanfidelj za jesih in olje	„ 3.50 in 4.50
1 orodje za zveplenke za na mizo, težko, od britanija srebra, preje gl. 3.—, zdaj gl. —.95.	

Priprava za kavo in čaj á gl. 2.—, 2.50, 3.—, 4.—; klešče za sladkor á kr. 35, 50, 80, gl. 1.—; sadkorniki á gl. 2.—, 2.80, 4.—; sipalniki za sladkor á kr. 25, 40, 75, 90, gl. 1.—; karanfidelj za jesih in olje á gl. 2.—, 4.—; škaflice za surovo maslo á kr. 75, 90, gl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.—; in še mnogo drugega blaga.

V dokaz, da moje naznanilo

nij sleparstvo,

zavežem se s tem javno, da, ako blago ne bi bilo po volji, je vzamem brez ugovora nazaj. Omenjam tudi mnogo meni priposlanih zahvalnih pisem, katera si bodem dovoljeval polagoma objavljati. — Kdor hoče tedaj dobiti dobro in solidno blago a ne slabo za svoj denar, naj se obrne samo na jedini kraj za naročitev za vse ces. kr. avstro-ogerske provincije pod naslovom:

General-Depot der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken

A. FRAISS,

Wien, Rothenthurmstrasse 9, gegenüber dem erzbischöflichen Palais. (302—1)